

NSB en WA in Goes

De WA-afdeling van de NSB groeide en marcheerde fier met vaandels door de straten van Goes. Naar aanleiding van ongeregelde bijeenkomsten op 14 maart 1941 – een verstoorde WA-bijeenkomst - riep de waarnemend commissaris Dieleman alle kerkelijke leiders, hoofden en directeurs van de scholen, leden van de gemeenteraad, burgemeester en wethouders van Goes en de burgemeesters van Zuid-Beveland, voorzitters en secretarissen van het verenigingsleven van Goes, leider van de Nederlandse Unie te Goes, voedselcommissaris Dorst, districtsleider Dekker en WA-leider Ko Dekker en tenslotte mevrouw Lenshoek-Van Wageningen, leidster van de Jeugdstorm in Zeeland bijeen. De aanwezigen verklaarden allen voor rust en orde te zijn en beloofden verder dat zij binnen hun groeperingen erop zouden aandringen zich ingetogen en waardig te gedragen. Nog geen maand later werden alle vergaderingen evenwel verboden.

Eind 1941-begin 1942 kreeg de NSB een sterkere greep op de Goese samenleving; deze periode kan met recht de toptijd van de Beweging in Goes genoemd worden. Vanaf maart 1941 werd De Zeeuwsche Stroom te Goes gedrukt onder hoofdredacteurschap van Jan Dekker en Martien Beversluis, in oktober 1941 werd een Vervoersfront voor Zeeland opgericht, dat te Goes gevestigd werd, in februari 1942 werd een Zeeuws departement van Volkse Waarden opgericht met het kantoor te Goes; er was in de Tulpstraat een kantoor van de Dienst Hulp en Bijstand en in de Lange Kerkstraat was een NSB boekhandel De Blauwe Voet gevestigd.

In deze periode kwam ook de „inlichtingenmachine" van de Gemachtigde van de Leider, Jan Dekker, eerst goed op gang. Het werd gewoonte dat hij, gevraagd en vooral ook ongevraagd, rapporten stuurde aan de Duitse autoriteiten en het hoofdbestuur van de NSB over personen, zaken en gebeurtenissen op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Ook verstreekte hij inlichtingen over strafbare feiten aan de procureur-generaal Van Genechten personen die leidinggevende functies bekleedden op politiek, sociaal of cultureel gebied in Zeeland, en die als anti-nationaal-socialistisch bekend stonden, konden zich verheugen in de belangstelling van Dekker en zijn stromannen. Het aantal „slachtoffers", personen die hierdoor uit hun beroep gezet werden, of opgepakt, of zelfs weggezonden, is onbekend, doch zal toch zeker in de tientallen lopen.

Met de gegevens van Dekker kon ook H. F. Mittelstenschied uit Middelburg uit de voeten. Deze was Fachberater bij het Arbeidsbureau aldaar en hij besliste over het wegvoeren van mensen naar Duitsland voor tewerkstelling. Anti-Duitsgezinden konden op deze manier onschadelijk gemaakt worden. In deze topjaren wekte ook het bezoek van Seyss-Inquart aan huize Terwelhoek van de familie Dekker grote beroering in Goes.

De WA (Weer-Afdelingen) van de NSB, onder leiding stand van Zondervan, diende voornamelijk als militaire steun voor een „politiek" opererende NSB. De toelatingseisen waren voor de WA niet streng; zelfs het lidmaatschap van de Beweging was niet nodig. Voldoende was het om de straat te willen veroveren. Op welke wijze dan ook. De broer van Jan Dekker, Jacobus, werd in 1940 NSB-er en WA-man. Via diverse benoemingen werd hij eind 1941 commandant van Ban III (Goes en omstreken) van Heerban IV (Zeeland). De Zeeuwse WA stond onder commando van Hoffmann, oud-kapitein van het Nederlandse leger. In de eerste bezettingsjaren trad de WA veelvuldig op in het openbaar met marsen door de stad. Daar deze een zeer provocerende uitwerking hadden op het merendeel van de Goese bevolking eindigden zij niet zelden in rellen en vechtpartijen. In Zeeland werden in 1943 onder de 1332 NSB'ers nog 213 leden van de WA geteld.

Bron: De ontzetting van de Goese Gans